

THAI NGUYEN UNIVERSITY STUDENTS' CONTRIBUTION TO PROTECTION OF IDEOLOGY AND CULTURAL IDENTITY IN THE DIGITAL AGE

Nguyen Dinh Yen¹, Le Van Hieu^{2*}

¹Thai Nguyen University

²TNU – University of Science

ARTICLE INFO		ABSTRACT
Received:	06/6/2022	The article focuses on analyzing and clarifying the content of the concept of culture and ideology. The article is based on the research method of secondary documents and the method of actual investigation and survey by using a clearly presented questionnaire in order to properly assess the research object. The object of the article to survey is the staff of the delegation working at the educational institution of Thai Nguyen University and students. Through the survey results, the article focuses on assessing the positive and negative aspects of social networks to the culture and ideology of Thai Nguyen University students. The research results show that it is necessary to use suitable and feasible solutions to protect and preserve the cultural identity and ideology of the nation in the digital era, especially for the young generation.
Revised:	21/6/2022	
Published:	21/6/2022	
KEYWORDS		
Culture		
Thought		
Thai Nguyen University		
Students		
The digital age		

SINH VIÊN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN GÓP PHẦN BẢO VỆ BẢN SẮC VĂN HÓA, TƯ TƯỞNG TRONG KỶ NGUYÊN SỐ

Nguyễn Đình Yên¹, Lê Văn Hiếu^{2*}

¹Đại học Thái Nguyên

²Trường Đại học Khoa học - ĐH Thái Nguyên

THÔNG TIN BÀI BÁO		TÓM TẮT
Ngày nhận bài:	06/6/2022	Bài viết tập trung phân tích làm rõ nội hàm của khái niệm văn hoá, tư tưởng. Bài viết thực hiện dựa trên phương pháp nghiên cứu tài liệu thứ cấp và phương pháp điều tra, khảo sát thực tiễn bằng bảng hỏi được thể hiện rõ nét nhằm đánh giá đúng đối tượng nghiên cứu. Đối tượng bài viết muốn khảo sát là đội ngũ cán bộ đoàn đang công tác tại cơ sở giáo dục thuộc Đại học Thái Nguyên và sinh viên. Thông qua kết quả khảo sát, bài viết tập trung đánh giá được những mặt tích cực và hạn chế của mạng xã hội đến văn hoá, tư tưởng trong sinh viên Đại học Thái Nguyên. Kết quả nghiên cứu cho thấy cần phải sử dụng các giải pháp phù hợp, có tính khả thi để bảo vệ và giữ gìn bản sắc văn hoá, tư tưởng của dân tộc trong kỷ nguyên số, đặc biệt là đối với thế hệ trẻ.
Ngày hoàn thiện:	21/6/2022	
Ngày đăng:	21/6/2022	
TỪ KHÓA		
Văn hoá		
Tư tưởng		
Đại học Thái Nguyên		
Sinh viên		
Kỷ nguyên số		

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.6118>

* Corresponding author. Email: Hieulv@tnu.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Trong giai đoạn hiện nay, cụm từ “Cách mạng công nghiệp lần thứ 4”, “Công nghệ 4.0”, “Cách mạng số”..., được sử dụng rộng rãi. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 được tạo nên bởi sự hội tụ của các công nghệ mới chủ yếu như IoT (Internet of things) – Internet kết nối vạn vật, công nghệ điện toán đám mây, dữ liệu lớn (Big data) và trí tuệ nhân tạo AI (Artificial Intelligence)... Những thành tựu từ cuộc cách mạng này đã có tác động mạnh mẽ đến tình hình kinh tế, chính trị, xã hội toàn cầu, Việt Nam cũng không nằm ngoài làn sóng đó.

Văn hoá là phạm trù rộng lớn. Hiện nay, có tới gần 200 định nghĩa khác nhau về văn hoá. Theo UNESCO, “Văn hóa là tổng thể sống động các hoạt động và sáng tạo trong quá khứ và trong hiện tại. Qua các thế kỷ, hoạt động sáng tạo ấy đã hình thành nên một hệ thống các giá trị, các truyền thống và thị hiếu - những yếu tố xác định đặc tính riêng của mỗi dân tộc” [1]. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định “Vì lẽ sinh tồn cũng như mục đích của cuộc sống, loài người mới sáng tạo và phát minh ra ngôn ngữ, chữ viết, đạo đức, pháp luật, khoa học, tôn giáo, văn học, nghệ thuật, những công cụ sinh hoạt hằng ngày về mặc, ăn, ở và các phương thức sử dụng. Toàn bộ những sáng tạo và phát minh đó tức là văn hóa” [2]. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị văn hóa Toàn quốc năm 2021 một lần nữa lại khẳng định văn hóa là hồn cốt của dân tộc, nói lên bản sắc của dân tộc. Văn hóa còn thì dân tộc còn...

Tư tưởng là sự phản ánh hiện thực trong ý thức, là biểu hiện quan hệ của con người với thế giới chung quanh. Tư tưởng mang nghĩa tinh thần của cá nhân, tổ chức, đồng thời tư tưởng còn có ý nghĩa là một hệ thống những quan điểm, quan niệm, luận điểm được xây dựng trên thế giới quan và phương pháp luận chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử, đại biểu cho ý chí, nguyện vọng của một giai cấp, một dân tộc được hình thành trên cơ sở thực tiễn nhất định và góp phần cải tạo, phát triển thực tiễn. Ở Việt Nam, “Chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động” [3].

Vấn đề bảo vệ bản sắc văn hoá, tư tưởng dành được sự quan tâm rất lớn từ các nhà khoa học, bài viết “Những giải pháp trọng tâm bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng” đã khẳng định “Nội dung của cách mạng xã hội chủ nghĩa trên lĩnh vực tư tưởng - văn hoá là xây dựng chế độ xã hội chủ nghĩa, trong đó, có xây dựng kiến trúc thượng tầng xã hội chủ nghĩa về mặt hình thái ý thức. Đó là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh...” [4]. Nghiên cứu khác nhấn mạnh “Giáo dục giá trị văn hoá tinh thần truyền thống dân tộc góp phần tích cực trong việc truyền lại cho sinh viên những giá trị đặc sắc mà các thế hệ trước tạo ra, góp phần nuôi dưỡng tâm hồn, định hướng giá trị sống cho sinh viên, giúp sinh viên giữ gìn và phát huy các giá trị đó trong hoàn cảnh lịch sử mới. Trên cơ sở đó hình thành phát triển nhân cách tốt đẹp cho sinh viên Việt Nam trong giai đoạn hiện nay” [5]. Có ý kiến cho rằng “Đưa tư duy văn hoá vào trong mỗi bước đi, mỗi quyết sách về kinh tế, chính trị, hoạt động xã hội, bảo đảm cho văn hoá được thể hiện rõ nét, ngang bằng với các trụ cột phát triển khác” [6]. Trong một bài viết khác đã khẳng định vai trò của đội ngũ cán bộ trong việc giữ gìn và phát huy bản sắc văn hoá dân tộc “Đề khơi dậy và phát huy giá trị văn hoá và sức mạnh con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước thì việc phát triển, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ văn hoá các cấp có ý nghĩa quan trọng, bởi đây là nhân tố “then chốt của then chốt” [7]. “Bảo vệ an ninh về tư tưởng và văn hoá là bảo vệ nền tảng tư tưởng, văn hoá của chế độ xã hội chủ nghĩa, cụ thể là bảo vệ sự phát triển ổn định về tư tưởng và văn hoá đúng định hướng xã hội chủ nghĩa trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh” [8].

Bản sắc văn hoá, tư tưởng có vai trò, tầm quan trọng to lớn trong đời sống xã hội, là nền tảng tinh thần, động lực của sự phát triển. Trong kỷ nguyên số với sự phát triển như vũ bão của khoa học công nghệ, không gian mạng có ảnh hưởng, tác động rộng lớn đến mọi cá nhân và tổ chức trên hầu hết các bình diện, đặc biệt là lĩnh vực văn hóa, tư tưởng. Kỷ nguyên số với sự phát triển của không gian mạng khiến cho việc truyền tải, thông tin về văn hóa, tư tưởng dân tộc tới các cá nhân, tổ chức một cách nhanh chóng, dễ dàng; đề từ đó góp phần phát triển, định hướng nhân cách, lối sống cho công dân nói chung và thanh niên nói riêng trong thời đại công nghệ số. Tuy

nhiên, không gian mạng cũng có ảnh hưởng tiêu cực đến giới trẻ. Hiện nay, đa số sinh viên tại các trường đại học, cao đẳng đều sử dụng các nền tảng mạng xã hội như: facebook, zalo, tiktok, youtube..., với nhiều nội dung văn hoá, tư tưởng tiêu cực, trái với nét đẹp văn hoá truyền thống của dân tộc và điều này ảnh hưởng tiêu cực đến nhận thức và hành động của giới trẻ. Một bộ phận thanh niên ham lối sống thực dụng, đua đòi, suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống do chịu ảnh hưởng văn hóa xấu độc trên mạng xã hội. Trên cơ sở những tác động tiêu cực đó, thế hệ trẻ hiện nay cần phải bảo vệ nền tảng tư tưởng, văn hóa trong kỷ nguyên số như thế nào, bảo vệ ra sao, và thông qua các giải pháp nào cần được quan tâm nghiên cứu, đánh giá cụ thể và sự vào cuộc của thế hệ trẻ với khát vọng dẫn thân, cống hiến vì sự nghiệp chấn hưng văn hóa, tư tưởng của dân tộc trong bối cảnh thuận lợi và nhiều khó khăn thách thức đan xen. Đây là vấn đề mang tính cấp thiết trong bối cảnh hiện nay.

Kỷ nguyên số là vấn đề rộng lớn, do đó trong khuôn khổ bài nghiên cứu tập trung làm rõ những tác động của mạng xã hội đến văn hoá, tư tưởng của sinh viên và đề xuất giải pháp góp phần bảo vệ văn hoá, tư tưởng cho sinh viên Đại học Thái Nguyên.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp, thống kê, đặc biệt là phương pháp tổng hợp nguồn tài liệu thứ cấp và sơ cấp bằng bảng hỏi để làm rõ được thực trạng hoạt động bảo vệ bản sắc văn hoá, tư tưởng cho thế hệ trẻ, đặc biệt là đối với sinh viên Đại học Thái Nguyên.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Khái quát sự phát triển của mạng xã hội và những tác động của mạng xã hội đối với sinh viên

Mạng xã hội được định nghĩa là "toàn thể những cá nhân hay những tổ chức được kết nối với nhau bởi những tương tác xã hội thường xuyên" [9, tr. 18]. Trên thế giới hiện có 2,31 tỷ người sử dụng mạng xã hội, chiếm 31% dân số toàn cầu, trong đó, số người tiếp cận qua thiết bị di động như máy tính xách tay, điện thoại thông minh, máy tính bảng là 1,97 tỷ người. Việt Nam là một trong số những nước có tốc độ phát triển nhanh nhất về công nghệ thông tin với trên 40 triệu người tham gia vào mạng xã hội trên tổng số gần 95 triệu người triệu dân" [9, tr. 1]. Những con số trên đã chỉ ra rằng, mạng xã hội phát triển ngày càng nhanh chóng và tỷ lệ thuận với nhu cầu và đặc điểm tâm lý sử dụng của người dân.

Mạng xã hội trải qua quá trình phát triển lâu dài và được đánh dấu bằng các mốc son khẳng định được vai trò của mạng xã hội trong đời sống thực tại. Bài viết điểm đến một số dấu mốc chính trong quá trình phát triển của mạng xã hội. Trong quá khứ, mạng xã hội luôn đồng hành cùng với sự phát triển của Internet. Từ những email đầu tiên được gửi đi bởi các nhà nghiên cứu Thụy Sĩ vào năm 1971, đến năm 1989, Tim Berners - Lee thuộc CERN (Hội đồng châu Âu về nghiên cứu hạt nhân) đưa ra phương thức mới để truyền tải thông tin: Mạng toàn cầu (World Wide Web, www) với đặc điểm web là một nền tảng mở cho phép mọi người, dù bất kỳ ai, ở bất kỳ nơi đâu, cũng có thể chia sẻ thông tin, tiếp cận với các cơ hội và cộng tác với nhau vượt lên trên các ranh giới địa lý và văn hoá. Năm 2000, Wikipedia ra đời và công bố 20.000 tư liệu ngay trong năm đầu đã thay đổi cách tiếp cận của chúng ta với kho tàng thông tin và kiến thức. Năm 2004, Mark Zuckerberg cho ra đời Facebook.com, cùng năm đó nhóm của Flickr cũng tung ra trang mạng này để chia sẻ hình ảnh; đến năm 2005 là sự ra đời của Youtube với các video được phổ biến rộng rãi. Mục tiêu chính của Internet là tạo phương tiện để mọi người có thể kết nối, giao tiếp và cộng tác với nhau. Hiện nay, những công cụ xã hội trực tuyến được nhắc tới nhiều nhất là Facebook, Twitter hay Google+ [9, tr. 27-28].

Trong xã hội, bất kỳ một sự vật, sự việc hay mỗi bản thân con người đều có tính hai mặt, và mạng xã hội cũng có tác động tích cực và tiêu cực đối với mỗi người sử dụng, đặc biệt là thế hệ trẻ hiện nay. Trước hết, về mặt tích cực, chúng ta cần khẳng định rằng mạng xã hội là công cụ truyền thông có sức lan toả mạnh mẽ, tác động sâu rộng và tạo thành một dư luận có sức mạnh, bất kỳ sự việc nào xảy ra phù hợp với thế hệ trẻ đều thu hút sự quan tâm rất lớn. Mạng xã hội là

công cụ tìm kiếm, kết nối nhanh chóng thể hệ trẻ cùng nhau chia sẻ và dễ dàng bất kỳ nội dung nào, vào bất cứ lúc nào, điều này tạo hiệu ứng tích cực trong các phong trào hành động cách mạng của tuổi trẻ... Tuy nhiên, mạng xã hội có tác động tiêu cực đến ứng xử, lối sống của thế hệ trẻ, gây tác hại cho người khác và gây nguy hiểm cho cuộc sống riêng tư của mỗi cá nhân, điều này xuất phát từ chính nhận thức, hành động của người dùng mạng xã hội.

3.2. Những tác động của mạng xã hội đến văn hoá, tư tưởng của sinh viên Đại học Thái Nguyên

Việc bảo vệ bản sắc văn hoá tư tưởng phải dựa trên cơ sở thực tiễn cụ thể để đánh giá, từ đó mới có những giải pháp sát thực với thực tiễn. Chính vì lẽ đó, bài viết tập trung nghiên cứu đến mặt tích cực, hạn chế trong bảo vệ văn hoá, tư tưởng tại Đoàn Đại học Thái Nguyên trong kỷ nguyên số bằng phương pháp nghiên cứu khảo sát bằng bảng hỏi, với hình thức khảo sát trực tuyến dựa vào phần mềm Google form. Số mẫu khảo sát được thực hiện là 10.533 mẫu, đối tượng khảo sát là sinh viên Đại học Thái Nguyên. Phương pháp phân tích dữ liệu nghiên cứu: Bài viết sử dụng thang đo likert 5 bậc (1- Hoàn toàn không đồng ý, 2- Không đồng ý, 3- Bình thường, 4- Đồng ý, 5- Hoàn toàn đồng ý). Bài viết thực hiện phân tích dữ liệu dựa trên giá trị trung bình và độ lệch chuẩn của các thang đo thu được và đánh giá tác động tích cực, tiêu cực như sau:

3.2.1. Những tác động tích cực của mạng xã hội đến văn hoá, tư tưởng trong sinh viên Đại học Thái Nguyên

Bảng 1. Những tác động tích cực của mạng xã hội đến văn hóa, tư tưởng của sinh viên Đại học Thái Nguyên

STT	Nội dung Những tác động tích cực	Tổng điểm	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
1	Chia sẻ, khích lệ tinh thần yêu nước, tự hào dân tộc	42025	3,990	1,0801
2	Cung cấp thông tin nhanh chóng và định hướng kịp thời những vấn đề quan trọng, nhạy cảm	41790	3,968	1,0717
3	Cùng lúc có thể tiếp cận nhanh với những tư tưởng và hệ giá trị văn hóa tiến bộ của nhân loại	41785	3,967	1,0646
4	Thể hiện được năng lực, sự sáng tạo và quan điểm sống cá nhân	41867	3,975	1,0574
5	Tìm kiếm cơ hội phát triển năng lực bản thân	42107	3,998	1,0704
6	Lên án những hành vi sai lệch chuẩn mực văn hóa, tư tưởng	42253	4,011	1,0718

(Nguồn: Số liệu khảo sát từ bảng hỏi)

Kết quả khảo sát trên bảng 1 chỉ ra rằng, mạng xã hội có tác động tích cực đến văn hoá, tư tưởng trong đoàn viên thanh niên thông qua hình thức lên án những hành vi sai lệch chuẩn mực văn hoá, tư tưởng (TB = 4,011 trên thang đo đánh giá 5 bậc), điều đó cho thấy mạng xã hội là phương tiện tuyên truyền văn hoá, tư tưởng một cách nhanh chóng và mạnh mẽ, nhất là những hành vi trái với chuẩn mực văn hoá, tư tưởng. Tiếp đó, mạng xã hội góp phần to lớn trong tìm kiếm cơ hội phát triển năng lực bản thân (TB = 3,998); xếp theo sau là tác dụng chia sẻ, khích lệ tinh thần yêu nước, tự hào dân tộc (TB = 3,99); thể hiện được năng lực, sự sáng tạo và quan điểm sống cá nhân (TB = 3,975); cùng lúc có thể tiếp cận nhanh với những tư tưởng và hệ giá trị văn hoá tiến bộ của nhân loại (TB = 3.967)¹. Dựa trên kết quả nghiên cứu, khảo sát thực trạng sinh viên là cơ sở thực tiễn quan trọng để đánh giá tác động tích cực của mạng xã hội đến văn hoá, tư tưởng của đoàn viên thanh niên trong Đại học Thái Nguyên, từ đó có giải pháp phù hợp để thúc đẩy các yếu tố tích cực, vận dụng tác dụng tích cực của mạng xã hội nhằm nâng cao nhận thức về tư tưởng, văn hoá cho thế hệ trẻ.

3.2.2. Những tác động tiêu cực của mạng xã hội đến văn hoá, tư tưởng của sinh viên Đại học Thái Nguyên

Số liệu bảng 2 cho thấy những tác động tiêu cực của mạng xã hội đến văn hoá, tư tưởng của thanh niên, chủ yếu là dễ bị ảnh hưởng bởi các tệ nạn xã hội, chạy theo lối sống thực dụng, buông

¹ <https://forms.gle/sGwwEuPft1BH7P14A>

thả đua đòi (TB = 3,5 trên thang đo 5 bậc). Điều đó đánh giá đúng thực trạng của thế hệ trẻ hiện nay bị ảnh hưởng nhiều bởi mạng xã hội như facebook, zalo, youtube, tictok... tuyên truyền tư tưởng, văn hoá trái với thuần phong mỹ tục của dân tộc, thế hệ trẻ chạy theo lối sống thực dụng, đua tranh lợi ích cá nhân...; thanh niên bị ảnh hưởng bởi những tài liệu xấu độc, dụ dỗ, lôi kéo vào lối sống truy lạc, đi ngược lại với văn hoá dân tộc, nhiều thanh niên có tâm lý nổi loạn, chạy theo đám đông, mất phương hướng, giới trẻ dễ bị cuốn vào luồng thông tin tiêu cực, dẫn đến tâm lý hoang mang, dao động (TB = 3,484)². Kết quả trên là khách quan và cho thấy nhiều sinh viên đồng ý với tác động tiêu cực trên của mạng xã hội.

Bảng 2. Những tác động tiêu cực của mạng xã hội đến văn hóa, tư tưởng của sinh viên Đại học Thái Nguyên

STT	Nội dung	Tổng điểm	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
1	Dễ bị ảnh hưởng bởi các tệ nạn xã hội, chạy theo lối sống thực dụng, buông thả đua đòi	36869	3,500	1,211
2	Bị ảnh hưởng bởi những tài liệu xấu độc, dụ dỗ, lôi kéo vào lối sống truy lạc, đi ngược lại với văn hóa dân tộc	36695	3,484	1,2206
3	Cổ vũ cho những hành động kích động bạo lực, chia rẽ đoàn kết dân tộc, tôn giáo	34881	3,312	1,3125
4	Mất đi ý chí phấn đấu, sao nhãng việc học hành, giảm sút năng lực lao động và sự sáng tạo	35362	3,357	1,2827
5	Hình thành tư tưởng chủ nghĩa cá nhân, thực dụng	35405	3,361	1,2686
6	Tuyên truyền thông tin sai lệch, không được kiểm chứng, suy diễn xuyên tạc đường lối của Đảng và Nhà nước	35392	3,360	1,3156

(Nguồn: Số liệu khảo sát từ bảng hỏi)

3.3. Giải pháp góp phần bảo vệ bản sắc văn hoá, tư tưởng trong kỷ nguyên số cho sinh viên Đại học Thái Nguyên

Trên cơ sở làm rõ những vấn đề lý luận và thực tiễn, bài nghiên cứu tập trung đề xuất một số giải pháp có tính khả thi trong bảo vệ văn hoá, tư tưởng qua nghiên cứu trường hợp ở Đại học Thái Nguyên. Bài viết thực hiện phương pháp nghiên cứu khảo sát bằng bảng hỏi, với hình thức khảo sát trực tuyến dựa vào phần mềm Google form. Phương pháp phân tích dữ liệu nghiên cứu: Bài viết sử dụng thang đo likert 3 bậc (1- Ít cần thiết, 2- Cần thiết, 3- Rất cần thiết). Bài viết thực hiện phân tích dữ liệu dựa trên giá trị trung bình và độ lệch chuẩn của các thang đo thu được, các giải pháp thu được kết quả như sau:

3.3.1. Giải pháp về công tác lãnh đạo, chỉ đạo của tổ chức Đảng, chính quyền và các tổ chức đoàn thể

Bảng 3. Giải pháp của tổ chức Đảng, chính quyền và các tổ chức đoàn thể

TT	Nội dung	Tổng điểm	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
1	Nâng cao nhận thức của tổ chức đảng, chính quyền và các tổ chức đoàn thể trong việc đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức cho thanh niên	25950	2,464	0,6055
2	Tăng cường tuyên truyền, giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn minh, truyền thống văn hóa dân tộc cho thanh niên.	26130	2,481	0,5998
3	Đẩy mạnh sự tham gia đấu tranh, phản bác các luận điệu xuyên tạc, quan điểm sai trái của các thế lực thù địch trên mạng xã hội	25977	2,466	0,6127
4	Định hướng dư luận, đấu tranh lại với những hành vi sai lệch chuẩn mực văn hóa, tư tưởng	25937	2,462	0,6064
5	Xây dựng nếp sống văn minh, ứng xử có văn hoá trong công sở và trong cộng đồng	26307	2,498	0,6019

(Nguồn: Số liệu khảo sát từ bảng hỏi)

² <https://forms.gle/sGwwEuPft1BH7P14A>

Để góp phần bảo vệ bản sắc văn hóa, tư tưởng cần nâng cao công tác lãnh đạo, chỉ đạo của tổ chức Đảng, chính quyền và các tổ chức đoàn thể. Giải pháp trên có tầm quan trọng trong việc định hướng nội dung tuyên truyền, giáo dục văn hóa, tư tưởng cho thế hệ trẻ. Để thực hiện nội dung giải pháp, cấp ủy, chính quyền, đoàn thể cần xây dựng nếp sống văn minh, ứng xử có văn hoá trong công sở và trong cộng đồng. Kết quả khảo sát tại bảng 3 cho thấy, giá trị trung bình TB = 2,498 trên thang đo 3 bậc, như vậy, số lượng sinh viên đồng thuận là rất cao, giải pháp này mang tính khả thi cao và dễ áp dụng trong thực tiễn³. Để thực hiện được giải pháp này, trước hết cần nâng cao nhận thức của tổ chức đảng, chính quyền và các tổ chức đoàn thể trong việc đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức cho thanh niên, thực hiện tuyên truyền phù hợp với đối tượng sinh viên. Cấp ủy, chính quyền cần xây dựng được văn hoá ứng xử trong công sở và giáo dục các nét đẹp văn hoá, tư tưởng cho sinh viên bằng các hoạt động cộng đồng; tăng cường giáo dục, nâng cao nhận thức và trang bị kỹ năng tự bảo vệ trên không gian mạng bằng cách ban hành bộ quy tắc ứng xử của thanh niên trên không gian mạng.

3.3.2. Giải pháp từ các cơ sở giáo dục, đào tạo

Bảng 4. Giải pháp từ cơ sở giáo dục, đào tạo

TT	Nội dung	Tổng điểm	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
1	Quản lý chặt chẽ những thông tin xấu, độc hại tuyên truyền xuyên tạc văn hóa, tư tưởng trên mạng xã hội	25931	2,462	0,6027
2	Đưa nội dung chuẩn mực về văn hóa, tư tưởng vào tiêu chí đánh giá thi đua khen thưởng của sinh viên	25727	2,443	0,6031
3	Chú trọng bồi dưỡng năng lực tự học, tự rèn luyện của thanh niên	25838	2,453	0,5991
4	Phát huy vai trò của các câu lạc bộ, tổ, đội nhóm, vai trò của các trung tâm trong nhà trường về giáo dục nhận thức, kỹ năng sống	25848	2,454	0,6000

(Nguồn: Số liệu khảo sát từ bảng hỏi)

Các cơ sở giáo dục, đào tạo có vai trò quan trọng trong việc xây dựng quy chế, quy định quản lý sinh viên, nhất là quản lý chặt chẽ không gian mạng. Để thực hiện giải pháp trên, các cơ sở giáo dục, đào tạo chú trọng đến quản lý chặt chẽ những thông tin xấu, độc hại tuyên truyền xuyên tạc văn hoá, tư tưởng trên mạng xã hội. Theo kết quả khảo sát tại bảng 4, sinh viên khẳng định giá trị trung bình của giải pháp này là TB=2,462 trên thang đo 3 bậc. Để giải pháp này thực hiện hiệu quả, các cơ sở giáo dục đào tạo cần kiểm duyệt chặt chẽ các nguồn tin từ website, các trang page đoàn - hội, các câu lạc bộ, tổ, đội nhóm trong nhà trường, không để sinh viên tiếp cận nguồn thông tin không chính thống trên các trang mạng xã hội. Hơn ai hết, các thầy, cô trong nhà trường phải là người nhận thức đúng về ý nghĩa, vai trò của văn hóa tư tưởng, đấu tranh với các biểu hiện tiêu cực, những hành vi sai lệch, tiêu cực trong nhà trường. Từ đó tạo tiền đề nhận thức cho sinh viên, nâng cao nhận thức của cán bộ, giảng viên, sinh viên bằng những hoạt động cụ thể phù hợp với từng đối tượng. Bên cạnh đó, việc phát huy vai trò của các câu lạc bộ, tổ, đội nhóm, vai trò của các trung tâm trong nhà trường về giáo dục nhận thức, kỹ năng sống cho sinh viên là việc làm quan trọng (TB = 2,454). Để nâng cao hiệu quả giải pháp này, cần phát huy vai trò của sinh viên, lấy sinh viên quản lý và giáo dục sinh viên được coi là yếu tố quan trọng nhằm chống lại những ảnh hưởng tiêu cực của mạng xã hội. Phối hợp công tác giáo dục văn hoá ứng xử trên không gian mạng giữa gia đình, nhà trường và xã hội cho thế hệ trẻ.

3.3.3. Giải pháp về hành động cụ thể

Giải pháp về hành động cụ thể góp phần bảo vệ văn hóa, tư tưởng một cách nhanh chóng, trực tiếp đến mọi cá nhân, tổ chức. Cấp ủy, chính quyền, các tổ chức đoàn thể chú trọng đến những hoạt động nổi bật phù hợp với từng tổ chức. Kết quả khảo sát Ủy viên Ban Chấp hành tại các tổ

³ <https://forms.gle/sGwwEuPft1BH7P14A>

chức đoàn thuộc Đại học Thái Nguyên (Bảng 5) đã chỉ ra rằng cần phải có những hành động cụ thể trong bảo vệ văn hoá, tư tưởng cho sinh viên. Trong đó, biện pháp lồng ghép việc bảo vệ văn hóa, tư tưởng vào các hoạt động phong trào Đoàn, Hội được đánh giá cao nhất (TB = 2,613 trên thang đo 3 bậc). Phong trào đoàn - hội tại các cơ sở giáo dục, đào tạo cần dựa vào sự phát triển của các nền tảng số như facebook, youtube, zalo, instagram..., trong việc kết nối giới trẻ, đặc biệt là sinh viên trong các trường nhằm tiếp cận gần gũi hơn với thông tin, kiến thức về việc bảo vệ văn hóa, tư tưởng; tổ chức nhiều các buổi giao lưu, các cuộc thi để tuyên truyền; tổ chức các trò chơi dân gian nhằm gìn giữ bản sắc văn hóa dân tộc, tiếp tục phát huy những giá trị tích cực về thuần phong, mỹ tục của gia đình và xã hội.

Bảng 5. Các hoạt động cần thiết nhằm nâng cao ý thức của sinh viên trong việc bảo vệ bản sắc văn hóa, tư tưởng trong kỷ nguyên số

TT	Nội dung	N	Tổng điểm	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
1	Tổ chức các buổi diễn đàn, mạn đàm trao đổi về bảo vệ văn hoá, tư tưởng	93	231	2,484	0,5024
2	Tổ chức các cuộc thi viết về văn hóa, lịch sử Việt Nam	93	228	2,452	0,5808
3	Tổ chức các phong trào thi đua, sáng tác bảo vệ văn hoá, tư tưởng trong kỷ nguyên số cho đoàn viên	93	232	2,495	0,5239
4	Lồng ghép việc bảo vệ văn hóa, tư tưởng vào các hoạt động phong trào Đoàn, Hội...	93	243	2,613	0,5114
5	Tổ chức sinh hoạt chuyên đề về Luật tiếp cận thông tin, Luật an ninh mạng cho đoàn viên	93	240	2,581	0,5176
6	Thực hiện tuyên truyền thông qua việc tích hợp vào phần mềm quản lý đoàn viên (đoàn viên cài đặt phần mềm trên thiết bị thông minh)	93	233	2,505	0,5442
7	Đưa chuẩn mực văn hóa, tư tưởng là tiêu chí xét danh hiệu sinh viên 5 tốt các cấp, tiêu chí học cảm tình Đảng và kết nạp Đảng, xét khen thưởng, rèn luyện cho đoàn viên	93	237	2,548	0,5421
8	Tổ chức các hoạt động tuyên dương những tấm gương điển hình tiên tiến trong bảo vệ, phát triển văn hoá, tư tưởng	93	234	2,516	0,5236
9	Phát huy vai trò của các ngành khoa học xã hội (lịch sử, du lịch, luật...), trong việc nâng cao trình độ chuyên môn, đồng thời quảng bá tuyên truyền văn hoá, tư tưởng	92	236	2,565	0,5607

(Nguồn: Số liệu khảo sát từ bảng hỏi)

Cùng với đó, kết quả khảo sát cho thấy cần tổ chức sinh hoạt chuyên đề về Luật tiếp cận thông tin, Luật An ninh mạng, Luật Báo chí cho đoàn viên (TB = 2,581 trên thang đo 3 bậc)⁴. Muốn thực hiện được giải pháp trên, cần xây dựng, đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ trực tiếp làm công tác văn hoá, tư tưởng cho sinh viên; đưa ra các quy định cụ thể về cách hành xử, quy tắc trên môi trường mạng; giáo dục tư tưởng, tạo hoạt động, cuộc thi gắn liền với cơ sở khoa học, văn hóa dân tộc, để sinh viên nhận thức được ý nghĩa của tư tưởng, văn hóa dân tộc; mỗi một hành động tốt, mỗi một việc làm có ý nghĩa được chia sẻ lan toả trên không gian mạng, sẽ góp phần bảo vệ văn hoá, tư tưởng của cách mạng xã hội hiện nay.

3.3.4. Giải pháp về các điều kiện hỗ trợ

Để bảo vệ văn hóa, tư tưởng cần có giải pháp về các điều kiện hỗ trợ, đặc biệt là nguồn kinh phí thực hiện việc tuyên truyền, định hướng văn hóa, tư tưởng cho thế hệ trẻ. Kết quả khảo sát uỷ viên Ban Chấp hành tại các tổ chức Đoàn trong Đại học Thái Nguyên (bảng 6) cho thấy đa số ý kiến mọi người đều khẳng định nguồn kinh phí xã hội hoá đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ tuyên truyền về văn hoá, tư tưởng trong thế hệ trẻ (TB = 2,548 trên thang đo 3 bậc). Để thực hiện được vấn đề trên, bên cạnh nguồn kinh phí từ cơ sở giáo dục, đào tạo, cần phải huy động được nguồn xã hội hoá trong việc tuyên truyền về văn hoá, tư tưởng; các cơ sở giáo dục,

⁴ <https://forms.gle/tLPGjzFRDPxP6HpEA>

đào tạo, các tổ chức đoàn thể cần kết hợp được với các doanh nghiệp, các cơ sở đối tác, các cơ quan báo chí, cơ quan quản lý văn hoá, tư tưởng trong việc tuyên truyền cho sinh viên những nét đẹp văn hoá truyền thống và nền tảng tư tưởng của dân tộc.

Bảng 6. Nguồn kinh phí cho hoạt động bảo vệ bản sắc văn hoá, tư tưởng trong sinh viên Đại học Thái Nguyên

TT	Nội dung	N	Tổng điểm	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
1	Kinh phí từ cơ sở giáo dục, đào tạo	93	235	2,527	0,5232
2	Kinh phí từ tổ chức Đoàn	93	222	2,387	0,5323
3	Kinh phí từ nguồn xã hội hoá	93	237	2,548	0,5808

(Nguồn: Số liệu khảo sát từ bảng hỏi)

Bên cạnh vấn đề kinh phí, cần có các phương tiện, trang thiết bị hỗ trợ tuyên truyền, bảo vệ văn hóa, tư tưởng cho thế hệ trẻ. Ủy viên Ban Chấp hành tại các tổ chức Đoàn trong Đại học Thái Nguyên cho rằng cần đẩy mạnh ứng dụng các trang mạng xã hội (facebook, Zalo, Instagram, Twitter, Tiktok, Youtube...) (TB = 2,602); sử dụng điện thoại thông minh (TB = 2,548); hệ thống truyền thanh tại Ký túc xá các cơ sở đào tạo (TB = 2,516 trên thang đo 3 bậc)⁵ (bảng 7). Để sử dụng ứng dụng, trang thiết bị một cách hiệu quả cần thường xuyên có những thông tin cập nhật, phản ánh những định hướng về tư tưởng, nhận thức khi sử dụng công nghệ số nhằm định hướng tư tưởng, dư luận cho thế hệ trẻ; tăng cường trang bị kiến thức về công nghệ thông tin, giáo dục kỹ năng sống, ý thức tự giác và tự bảo vệ mình cho giới trẻ trong môi trường mạng; xây dựng các đoạn video clip ngắn nhằm quảng bá về văn hóa dân tộc gắn với thế hệ sinh viên. Các tổ chức đoàn thể xây dựng nhiều phong trào đoàn – hội theo hướng giao lưu, tổ chức cuộc thi để tuyên truyền; tổ chức các trò chơi dân gian nhằm gìn giữ, tuyên truyền bản sắc văn hóa dân tộc.

Bảng 7. Trang thiết bị, công cụ hỗ trợ tuyên truyền, bảo vệ bản sắc văn hoá, tư tưởng cho sinh viên Đại học Thái Nguyên

TT	Nội dung	N	Tổng điểm	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
1	Các loại sách báo, tạp chí, ấn phẩm	93	217	2,333	0,6313
2	Trang mạng xã hội (facebook, Zalo, Instagram, Twitter, Tiktok, Youtube...)	93	242	2,602	0,5345
3	Hệ thống truyền thanh tại Ký túc xá các cơ sở đào tạo	93	234	2,516	0,601
4	Các khẩu hiệu, biểu ngữ	93	214	2,301	0,639
5	Pa nô, áp phích	93	209	2,247	0,6861
6	Tranh cổ động	93	207	2,226	0,6615
7	Điện thoại thông minh	93	237	2,548	0,5421
8	Máy tính	93	233	2,505	0,5442

(Nguồn: Số liệu khảo sát từ bảng hỏi)

4. Kết luận

Kỷ nguyên số làm thay đổi mọi mặt của đời sống xã hội, làm thay đổi căn bản cách thức con người lao động, sản xuất và tiếp nhận, xử lý và phản ánh thông tin. Sự phát triển của mạng xã hội trong kỷ nguyên số đã tác động đến thế hệ trẻ trong nhiều yếu tố, thể hiện rõ nhất là trên lĩnh vực văn hoá, tư tưởng. Trên cơ sở nghiên cứu, khảo sát đánh giá thực trạng, bài viết đã đề xuất một số giải pháp góp phần bảo vệ nền tảng văn hoá, tư tưởng trong kỷ nguyên số cho sinh viên Đại học Thái Nguyên. Bài viết mong muốn gợi mở một số giải pháp có tính áp dụng thực tiễn trên cơ sở khảo sát đối tượng là sinh viên và cán bộ đoàn - hội tại các cơ sở giáo dục, đào tạo của Đại học Thái Nguyên.

⁵ <https://forms.gle/tLPGjzFRDPxP6HpEA>

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] Communist Party of Vietnam, *Document of the 12th National Congress of Deputies*. National Politics Publishing House, Hanoi, 2016.
- [2] *Ho Chi Minh's Complete Works*, vol. 3, National Politics Publishing House, Hanoi, 2011.
- [3] Communist Party of Vietnam, *Document of the 11th National Congress of Deputies*, National Politics Publishing House, Hanoi, 2011.
- [4] K. H. Luong, "Key solutions to protect the ideological foundation of the Party," *Propaganda Magazine*, no. 7, p. 30, 2021.
- [5] T. T. Bui, "Educating traditional national spiritual and cultural values with the formation and development of the personality of Vietnamese students today," *Journal of Theoretical Education*, no. 243, p. 117, 2016.
- [6] T. Thanh, "Let culture really be the spiritual foundation, endogenous resource and breakthrough motivation for development," *Propaganda Magazine*, no. 7, p. 36, 2021.
- [7] H. P. Nguyen, "Improving the quality of cultural cadres in the new situation," *Propaganda Magazine*, no. 6, p. 60, 2021.
- [8] H. B. Le, "Solutions to protect ideological and cultural security in the digital era," *Proceedings of the cyber-science conference and the mission to protect the ideological and cultural frontiers of youth*, 2022, p. 1.
- [9] D. T. Do, *Press and Social Network*. Youth Publishing House, 2017.